II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 774/2010 НА КОМИСИЯТА

от 2 септември 2010 година

за формулиране на указания относно компенсациите между операторите на електропреносни системи при трансграничен пренос на електроенергия и за общ регулаторен подход за таксуване на преноса

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия ([1]), и по-специално член 8, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕО) № 1228/2003 предвижда създаването на компенсаторен механизъм между операторите на електропреносни системи при поемането на трансгранични преноси. В съответствие с посочения регламент Комисията следва да формулира указания, уточняващи подробно процедурата и методиката, които да се прилагат по отношение на компенсаторния механизъм между операторите на електропреносни системи при поемането на трансгранични преноси, както и да формулира подходящи правила, водещи до постепенно хармонизиране на определянето на таксите (charges) в рамките на националните тарифни системи.

(2) Откакто за пръв път бе осъзната необходимостта от компенсаторен механизъм между операторите на електропреносни системи, бе натрупан ценен опит — по-специално чрез доброволното създаване на компенсаторни механизми от такива оператори. От друга страна, обаче, операторите на електропреносни системи срещат все по-големи трудности при постигането на споразумения за такива доброволни механизми.

(3) Чрез въвеждането на задължителни указания за създаването на компенсаторен механизъм между операторите на електропреносни системи следва да се осигури стабилна основа за действието на този компенсаторен механизъм, както и справедливо компенсиране на операторите на електропреносни системи за техните разходи за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

(4) Операторите на електропреносни системи от трети държави или територии, сключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които тези държави са въвели и прилагат нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, следва да имат възможност да участват в компенсаторния механизъм при трансграничен пренос на електроенергия на равноправна основа с операторите на електропреносни системи от държавите-членки.

(5) Уместно е да се позволи на оператори на електропреносни системи в такива трети държави, които не са сключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които те биха въвели и биха прилагали нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, да влизат в многостранни споразумения с оператори на електропреносни системи в държавите-членки, даващи възможност всички страни да бъдат компенсирани за разходите при поемането на трансграничен пренос на електроенергия, на справедлива и равноправна основа.

(6) Операторите на електропреносни системи следва да бъдат компенсирани за загубите на енергия, произтичащи от поемането на трансгранични преноси на електроенергия. Тези компенсации следва да се основават на оценка какви загуби биха се получили при отсъствие на транзитни преноси на електроенергия.

(7) Следва да бъде създаден фонд за компенсиране на операторите на електропреносни системи за разходите за осигуряване на разполагаемост на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия. Размерът на този фонд следва да се основава на обхващаща целия Европейски съюз оценка на дългосрочните средни пределни разходи (long run average incremental costs) за осигуряването на разполагаемост на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

(8) Спрямо операторите на електропреносни системи в трети държави следва да се прилагат същите цени за използване на преносната мрежа в Европейския съюз, каквито се прилагат спрямо операторите на електропреносни системи в държавите-членки.

(9) Различията в таксите (charges), начислявани на производителите на електроенергия за достъп до електропреносната система, не трябва да препятстват

([1]) ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.

вътрешнообщностния пазар. По тази причина средните такси за достъп до мрежата в държавите-членки следва да бъдат в рамките на интервал, даващ възможност да се осигури реализация на ползите от хармонизирането.

(10) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета, учреден по силата на член 13 от Регламент (ЕО) № 1228/2003,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Операторите на електропреносни системи следва да получават компенсация за разходите, настъпили в резултат на поемането в техните мрежи на трансгранични преноси на електроенергия, въз основа на указанията, формулирани в част А на приложението.

Член 2

Таксите (charges), начислявани от операторите на електропреносни системи за достъп до преносната система, трябва да съответстват на указанията, формулирани в част Б на приложението.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Срокът на действие на настоящия регламент изтича на 2 март 2011 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 2 септември 2010 година.

За Комисията

Председател

José Manuel BARROSO

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧАСТ А

УКАЗАНИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО НА КОМПЕНСАТОРЕН МЕХАНИЗЪМ МЕЖДУ ОПЕРАТОРИТЕ НА ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИ СИСТЕМИ ПРИ ТРАНСГРАНИЧЕН ПРЕНОС

1. **Общи положения**

1.1. Компенсаторният механизъм между оператори на електропреносни системи при международен пренос (Механизмът за ITC) следва да осигурява компенсация на разходите за поемане на трансгранични преноси на електроенергия, включително за предоставяне на трансграничен достъп до международно свързаната мрежа.

1.2. Операторите на електропреносни системи следва да създадат Фонд за ITC, с цел компенсиране на оператори на електропреносни системи за разходите за поемане на трансгранични преноси на електроенергия.

Фондът за ITC следва да предоставя компенсация за:

1. стойността на загубите, породени в националните електропреносни системи в резултат от поемането на трансгранични преноси на електроенергия; и

2. разходите за осигуряването на разполагаемост на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

1.3. Вноските във Фонда за ITC следва да се изчисляват съгласно посоченото в точка 6.

Плащанията от Фонда за ITC следва да се изчисляват съгласно посоченото в точки 4 и 5.

Отговорността за въвеждането на порядък за събирането на вноските и осъществяването на плащанията от Фонда за ITC, както и отговорността за определяне на сроковете за плащанията, се възлага на операторите на електропреносни системи. Всички вноски и плащания следва да бъдат направени възможно най-скоро и не по-късно от шест месеца след края на периода, за който се отнасят.

1.4. Групата на европейските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (ERGEG), създадена с Решение 2003/796/ЕО на Комисията ([1]), следва ежегодно да докладва на Комисията относно прилагането на Механизма за ITC и относно управлението на Фонда за ITC.

Операторите на електропреносни системи следва да сътрудничат на ERGEG за изпълнението на тази задача и да предоставят на ERGEG цялата необходима за тази цел информация.

1.5. Транзитният пренос на електроенергия (transit of electricity) следва да се изчислява, нормално на почасова основа, като се използва по-малката стойност от: абсолютното количество на внесената електроенергия и абсолютното количество на изнесената електроенергия по междусистемните връзки между националните електропреносни системи.

За целите на изчисляването на транзитния пренос на електроенергия, количеството на внесената електроенергия и количеството на изнесената електроенергия по всяка междусистемна връзка между национални електропреносни системи следва да бъдат намалени пропорционално на дела на този вид предоставен капацитет, който не съответства на указанията в точка 2 за управление при недостатъчен преносен капацитет (congestion management), формулирани в приложението към Регламент (ЕО) № 1228/2003.

Независимо от разпоредбите във втората алинея на настоящата точка, количествата на внесената и на изнесената електроенергия през междусистемните връзки с трети държави, за които се отнасят разпоредбите в точка 7.1, следва да бъдат включени при изчисляването на транзитния пренос на електроенергия.

1.6. За целите на настоящата част на приложението, нетният пренос на електроенергия (net flow of electricity) означава абсолютната стойност на разликата между всичката изнесена електроенергия от дадена национална електропреносна система към държави, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC и всичката внесена електроенергия в същата електропреносна система от държави, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC.

([1]) ОВ L 296, 14.11.2003 г., стр. 34.

Страните по Механизма за ITC, които имат обща граница с поне една трета държава, за която са в сила разпоредбите в точка 7.1, следва да прилагат следните уточняващи действия при изчисляването на нетния обмен:

1. ако общият износ на електроенергия към държави, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC, надвишава общия внос на електроенергия от държави, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC, от нетните преноси следва да се извади по-малката от следните стойности:

   а) нетните импортни преноси на електроенергия от третите държави; или

   б) нетните експортни преноси на електроенергия към държавите, в които операторът на електропреносната система участва в Механизма за ITC;

2. ако общият внос на електроенергия от държавите, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC, надвишава общия износ на електроенергия към държавите, в които операторите на електропреносни системи участват в Механизма за ITC, от нетните преноси следва да се извади по-малката от следните стойности:

   а) нетните експортни преноси към третите държави; или

   б) нетните импортни преноси от държавите, в които операторът на електропреносната система участва в Механизма за ITC.

1.7. За целите на настоящото приложение, терминът „товар“ (load) означава цялото количество електроенергия, което напуска националната електропреносна система към свързани с нея разпределителни системи, свързани с нея крайни потребители, както и за собствено потребление на електрогенериращи инсталации.

2. **Участие в Механизма за ITC**

2.1. Всеки регулаторен орган следва да осигури участие в Механизма за ITC на операторите на електропреносни системи от неговия район на компетентност, както и изискване да не се включват допълнителни такси (charges) във връзка с поемането на трансгранични преноси на електроенергия в таксите за достъп до мрежите, начислявани от операторите на електропреносни системи.

2.2. Операторите на електропреносни системи от трети държави, сключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които тези държави са въвели и прилагат нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, следва да имат право да участват в Механизма за ITC.

По-специално, право да участват в Механизма за ITC следва да имат операторите на електропреносни системи, опериращи в териториите, посочени в член 9 от Договора за Енергийната общност ([1]).

Всеки оператор на електропреносна система от трета държава, който участва в Механизма за ITC, следва да бъде третиран на равноправна основа с операторите на електропреносни системи от държавите-членки.

3. **Многостранни споразумения**

3.1. Операторите на електропреносни системи могат да сключват многостранни споразумения за компенсиране на разходите за поемането на трансгранични преноси на електроенергия между участващи в Механизма за ITC оператори на електропреносни системи и такива оператори на електропреносни системи, които са от трети държави, несключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които те биха въвели и биха прилагали нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, и които на 16 декември 2009 г. са подписали доброволното споразумение между оператори на електропреносни системи за компенсиране на операторите при трансграничен пренос.

3.2. Подобни многостранни споразумения следва да са насочени към осигуряване на равноправна основа при третирането на оператор от трета държава с третирането на оператор на електропреносна система от страна, участваща в Механизма за ITC.

3.3. В случаите, когато това е необходимо, в тези многостранни споразумения би могло да се препоръчва прилагането на подходящо уточняване на общата сума на компенсациите на разходите за осигуряване на разполагаемост на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия, определени съгласно посоченото в точка 5. Всяко такова уточняване следва да бъде предмет на одобрение от страна на Комисията.

3.4. Третирането на оператор на електропреносна система от трета държава следва да не е по-благоприятно в сравнение с третирането на оператор на електропреносна система, участващ в Механизма за ITC.

([1]) ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 18.

3.5. Всички такива многостранни споразумения трябва да бъдат подадени в Комисията за получаване на нейното становище по въпроса доколко продължаването на действието на съответното многостранно споразумение би съдействало за изграждането и функционирането на вътрешнообщностния пазар на електроенергия и на трансграничната търговия. В становището на Комисията трябва по-специално да бъде разгледано следното:

1. дали споразумението се отнася само за взаимно компенсиране между операторите на електропреносни системи на разходите за поемането на трансгранични преноси на електроенергия;

2. дали са спазени изискванията, посочени в точки 3.2 и 3.4.

3.6. При подготовката на посоченото в точка 3.5 становище Комисията следва да се консултира с всички държави-членки, обръщайки особено внимание на гледищата на тези държави-членки, които граничат със съответната трета държава.

4. **Компенсации за загубите**

4.1. Компенсациите за загубите, настъпили в националните електропреносни системи в резултат от поемането на трансгранични преноси на електроенергия, следва да се изчисляват отделно от компенсациите за осигуряването на разполагаемост на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

4.2. Размерът на загубите, настъпили в националните електропреносни системи, следва да се установява чрез изчисление на разликата между:

1. размера на загубите, действително настъпили в дадената електропреносна система през съответния период; и

2. оценения размер на загубите в електропреносната система, които биха настъпили през съответния период, ако нямаше транзитен пренос на електроенергия.

4.3. Операторите на електропреносни системи носят отговорност за извършването на посоченото в точка 4.2 изчисление и публикуването на това изчисление и на използваната методика в подходящ формат. Това изчисление може да се основава на оценки за различни моменти от времето през съответния период.

4.4. Размерът на загубите, настъпили в дадена национална електропреносна система в резултат от трансгранични преноси на електроенергия, следва да се изчислява на същата база като тази, която е одобрена от регулаторния орган по отношение на всички загуби в националните електропреносни системи. Групата на европейските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (ERGEG) трябва да верифицира критериите за остойностяване на загубите на национално равнище, като обръща особено внимание на това загубите да бъдат остойностявани по справедлив и недискриминационен начин.

В случаите когато регулаторният орган не е одобрил база за изчисляване на загубите през период от време, за който се прилага Механизмът за ITC, размерът на загубите следва да бъде оценен за целите на Механизма за ITC въз основа на оценки, прегледани от всички оператори на електропреносни системи.

5. **Компенсации за предоставянето на инфраструктура за трансгранични преноси на електроенергия**

5.1. Годишната сума на компенсациите за инфраструктура за трансграничен пренос на електроенергия се разпределя между операторите, носещи отговорност за националните електропреносни системи, като компенсация за разходите, понесени в резултат от осигуряването на разполагаемост на инфраструктура за трансграничен пренос на електроенергия.

5.2. Годишната сума на компенсациите за инфраструктура за трансграничен пренос на електроенергия следва да се разпределя между операторите на електропреносни системи, носещи отговорност за националните електропреносни системи, пропорционално на:

1. коефициент на транзитен пренос (transit factor), изразяващ дела на транзитните преноси по съответната национална електропреносна система спрямо всички транзитни преноси по всички обхванати национални електропреносни системи;

2. коефициент на натоварване (load factor), представляващ: отношението на квадрата на транзитните преноси спрямо сбора на товара плюс транзитните преноси по съответната национална електропреносна система, разделено на съответното отношение на квадрата на транзитните преноси спрямо сбора на товара плюс транзитните преноси по всички обхванати национални електропреносни системи.

Тежестта на коефициента на транзитен пренос следва да бъде 75 %, а тежестта на коефициента на натоварване — съответно 25 %.

5.3. Годишната сума на компенсациите за инфраструктура за трансграничен пренос на електроенергия ще възлиза на 100 000 000 EUR.

6. **Вноски във Фонда за ITC**

6.1. Операторите на електропреносни системи следва да правят вноски във Фонда за ITC, пропорционални на дела на абсолютната стойност на нетните преноси към и от тяхната съответна национална електропреносна система, спрямо сумата на абсолютните стойности на нетните преноси към и от всички обхванати национални електропреносни системи.

7. **Такса за използване на електропреносната система (transmission system use fee) при внос и износ на електроенергия от/към трети държави**

7.1. Този вид такса за използване на електропреносната система следва да се заплаща за всеки планов (scheduled) внос и износ на електроенергия от/към трети държави, при който:

1. съответната трета държава не е сключила споразумение с Европейския съюз, по силата на което тази страна да въвежда и прилага нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката; или

2. съответният оператор на електропреносна система, който носи отговорност за системата, от която се внася електроенергията, или за системата, към която се изнася електроенергията, не е сключил многостранно споразумение като споменатото в точка 3.

Този вид такса следва да бъде изразена в евро/мегаватчас.

7.2. Всеки участник в Механизма за ITC следва да начислява този вид такса за използване на електропреносната система при планов внос и износ на електроенергия между съответната национална електропреносна система и електропреносната система на третата държава.

7.3. Този вид такса за използване на електропреносната система следва предварително да се изчислява за всяка година от операторите на електропреносни системи. Тя следва да съответства на оценката на специфичната вноска за мегаватчас, която операторите от участваща в Механизма за ITC страна биха направили във Фонда за ITC във връзка с прогнозните трансгранични преноси на електроенергия през съответната година.

ЧАСТ Б

УКАЗАНИЯ ЗА ОБЩ РЕГУЛАТОРЕН ПОДХОД КЪМ ТАКСУВАНЕТО НА ПРЕНОСА

1. Средногодишните такси за пренос (annual average transmission charges), заплащани от производителите във всяка държава-членка, следва да бъдат в рамките на интервалите, посочени в точка 3 на настоящата част.

2. Средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите, представляват общата сума на всички заплащани от производителите тарифни такси за пренос, разделена на общото измерено количество електроенергия, подавана от производителите към преносната система на съответната държава-членка.

При посоченото в точка 3 изчисление, в таксите за пренос не трябва да се включват следните видове такси:

1. таксите, заплащани от производителите за физически активи, необходими за свързването към преносната система или за подобрения по това свързване;

2. таксите, заплащани от производителите за спомагателни услуги (ancillary services);

3. специфичните такси, заплащани от производителите във връзка със загубите на производителите.

3. Стойността на средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите, следва да бъде в рамките на интервала от 0 до 0,5 EUR/MWh, с изключение на таксите, прилагани в Дания, Швеция, Финландия, Румъния, Ирландия, Великобритания и Северна Ирландия.

Стойността на средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите в Дания, Швеция и Финландия, следва да бъде в рамките на интервала от 0 до 1,2 EUR/MWh.

Стойността на средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите в Ирландия и във Великобритания и Северна Ирландия следва да бъде в рамките на интервала от 0 до 2,5 EUR/MWh, а в Румъния — съответно в рамките на интервала от 0 до 2,0 EUR/MWh.